

FERW01-03

Historische portretten

Historische Portretten verzameld door P. de Boer met toelichting van Dr. M.G. de Boer. Premie-Uitgave van Ferwerda & Tieman (wijnhandel Amsterdam). (1922)

Drie omslagen met ieder 25 ingeplakte kaarten met een afbeelding en 1 titelkaart.

De drie deeltjes zijn van elkaar onderscheiden door 1, 2 of 3 sterretjes op de voorkant en het Romeinse cijfer I, II of III op de rug.

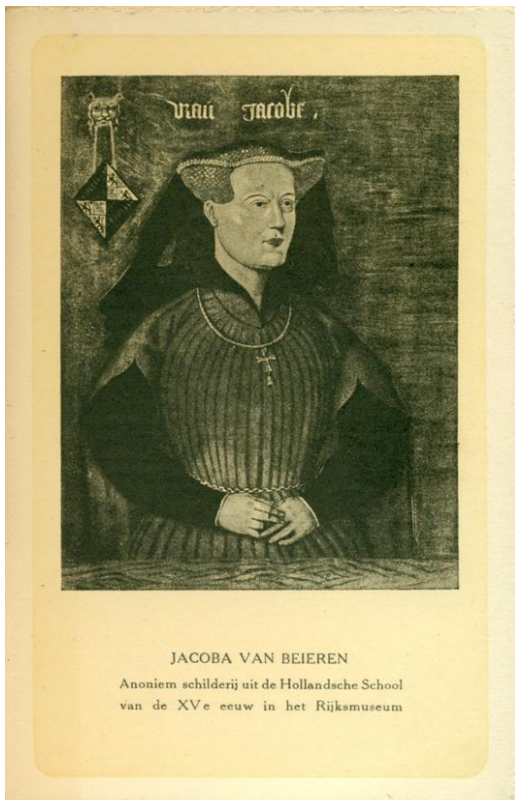
Dezelfde mapjes met de ingeplakte kaarten zijn uitgegeven voor de boekhandel door uitgeverij Allert de Lange in Amsterdam. Alleen de uitgever is gewijzigd op de omslag en op de titelkaart.

Er bestaat ook een verzameldoos voor de losse kaarten.

Kenmerken

Deze albumpjes bevinden zich op een grensgebied, het zijn namelijk geen boeken waarin plaatjes werden ingestoken of geplakt, maar enkel omslagen met plakstroken; de in te plakken kaarten bevatten zowel de afbeelding als de tekst. Kartonnen omslag van een vierde kwarto formaat (15 x 11,5 cm) geplakt rond een pakket van 25 dikke vulstroken met daartussen 26 gegomde plakstroken om de kaarten op te plakken. Op de rug is in kapitalen de titel HISTORISCHE PORTRETTEEN vermeld, gevolgd door het nummer van het deel I, II of III. De opdrukken zijn in hoogdruk in goud ingeperst.

De kaarten zijn van het kleine briefkaartformaat 14 x 9 cm dat voor de oorlog in gebruik was. Op de kaarten met de afbeeldingen is geen uitgever vermeld. De uitgever is wel vermeld op de titelkaarten, bij Ferwerda & Tieman met toevoeging van "Premie-Uitgave van ...". Voor het overige zijn de uitgaven van Allert de Lange en Ferwerda & Tieman identiek. Op elk van de 75 verzamelkaarten is op de voorzijde een portret afgebeeld met onderschrift, en op de achterkant is de bijbehorende historische tekst gedrukt, en onderaan het nummer van de kaart. Elk boekje is voorin voorzien van een titelkaart met op de achterkant de inhoudsopgave, dat is de 25 namen van dat deel.

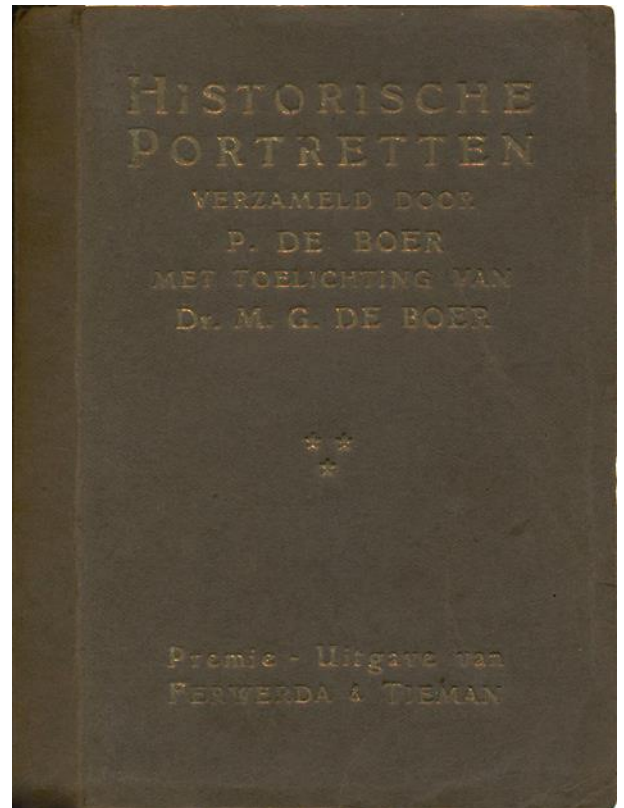
De kaarten zijn doorlopend genummerd 1 – 75.

Inhoud

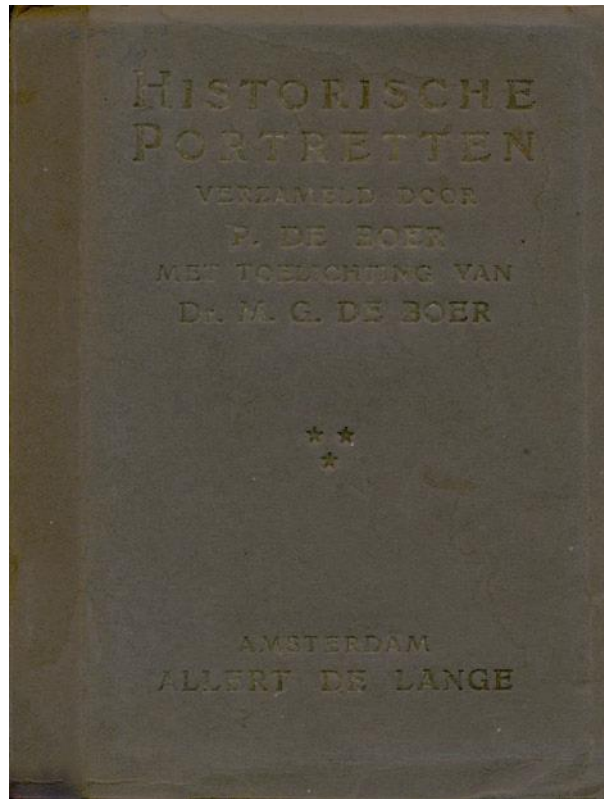
De platen zijn verzameld door P. de Boer, kunsthandelaar in Amsterdam (in de dertiger jaren N.V. Kunsthandel P. de Boer). De redelijk uitvoerige teksten op de achterkanten zijn geschreven door de bekende historicus Michael Georg de Boer (1867-1958), schrijver van leerboeken en van een reeks boeken over zeehelden en ontdekkingsreizigers, en 25 jaar lang tot 1919 redacteur van het "Tijdschrift voor geschiedenis, land- en volkenkunde".

De portretten zijn in hoofdzaak van belangrijke personen uit de geschiedenis van de Nederlanden, vorsten, edelen, zeehelden en wetenschappers. Daaronder ook overheersers als Alva en Napoleon. De reeks is niet consequent volgtijdig maar loopt wel grofweg van circa 1400 (Jacoba van Beieren) tot 1848 (koning Willem I). Mogelijk was het de bedoeling om de reeks nog voort te zetten. In de bespreking van de eerste reeks kaarten in Nieuwsblad Het Vaderland op 5 december 1922 wordt vermeld: "De firma Ferwerda en Tieman stelt zich voor zulk een omvangrijk aantal van deze portretten uit te geven, dat zij encyclopaedische waarde krijgen."

Plaat 1. *Jacoba van Beieren*

Deze uitgave stelt ons voor de spreekwoordelijke kip-of-ei vraag. Heeft de wijnhandel Ferwerda & Tieman deze reeks uitgegeven en is plaatsgenoot uitgeverij Allert de Lange erop ingesprongen door het in de boekhandel te brengen, of heeft De Lange het uitgegeven en heeft de wijnhandel het als "premie-uitgave" overgenomen? Gezien de bespreking in Het Vaderland lijkt het het meest waarschijnlijk dat de wijnhandel de initiatiefnemer is geweest.

De boekhandels uitgave van hetzelfde boekje.

Ferwerda & Tieman, opgericht in 1882, adverteerde al in 1887 in dagbladen als “de grootste detailwijnhandel in Nederland”. In 1889 had het bedrijf 23 depots, kelders en pakhuisen en proeflokalen verspreid over Nederland.

Tekening van het hoofdkantoor aan de Da Costakade 102 in Amsterdam, bij 2 pagina's reclame in het boekje "Oud-Amsterdam. 100 stadsgezichten door L.W.R. Wenckebach", Het Nieuws van den dag, 1907. (afdruk op ware grootte)

In 1912 opende de firma ook een exclusief café-restaurant in Amsterdam. Daarin werd openlijk antisemitisme bedreven. In een ingezonden brief in een dagblad werd dit beschreven als: *'Het fijne publiek dat wij hier in ons overschone „Trianon” willen kweken mag niet vermengd worden met Israëlieten, want dan zou het in exclusiefheid minderen. Dat fijne publiek wil ook geen Israëlieten naast zich en bij zich. Ergo zullen wij, van dezulken den dubbelen consumptieprijs vorderen – dan blijven ze wel weg.'* Dit leidde tot forse discussie in de kranten. Saillant detail: De eigenaren van het gebouw waarin Ferwerda & Tieman de ruimtes huurde waren “Israëlieten”. Enkele weken later moest de firma openlijk haar spijt betuigen voor deze “ondoordachte” maatregel. Het zou zijn gegaan om een algemene order om “ongewenst” publiek te weren, waarmee niet Joden bedoeld zouden zijn. Het etablissement sloot in 1921.

De firma associeerde zich graag met kunst. In 1909 werd als premie de befaamde “Hoytema-kalender” met litho's van Theo van Hoytema cadeau gedaan. De hele oplage van deze kostbare kalender die in de boekhandel f 10,- kostte was opgekocht, wat tot negatieve reacties van de boekhandel leidde. De firma ging er echter mee door tot en met het jaar 1916. Voor het jaar 1911 werd een tweede kalender toegevoegd met schilderijen die betrekking hebben op het Wilhelmus. Daarbij werd een brochure verstrekt op oud-Hollandsch papier met een historische toelichting op de kunstwerken door Dr. M.G. de Boer.

Na de Eerste Wereldoorlog begon de firma met de uitgave van een serie grote platen van vlinders uit Nederlandsch Oost-Indië getiteld “Oostersche kleurenpracht. Op deze platen van half kwartoformaat (16 x 22 cm) zijn de grote tropische vlinders op ware grootte afgebeeld. Er werd één serie van 6 platen uitgegeven, met de mededeling dat volgende series op nader aan te kondigen data zullen verschijnen. Er zijn echter geen volgende meer verschenen, mogelijk als gevolg van de crisis in 1929 en de daarop volgende recessie.

Op de volgende pagina is de eerst plaat afgebeeld op ware grootte.

